

QUÆSTIONES MEDICÆ DUODECIM,

AB

ILLUSTRISSIMIS VIRIS

R. D. PETRO RIDEUX DECANO
Venerando, ANTONIO MAGNOL, HENRICO
HAGUENOT, JACOBO LAZERME, ANTONIO
FIZES, FRANCISCO DE SAUVAGES,
Regis Consiliariis, Medicis, & Professoribus Meri-
tissimis.

PROPOSITÆ

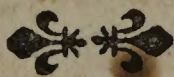
IN AULA EPISCOPALI MONSPELIENSI
coram Illustrissimo ac Venerabili D. D. FRANCISCO
LE NOIR, Theologiæ Doctore, Canonico, Theologo, &
Archidiacono majore Ecclesiæ Cathedralis Monspeliensis,
Abbate Sancti Salvatoris Lodovensis, Vicario Generali &
Officiali.

Pro Regiâ Cathedrâ vacante.

Per Obitum R. D. GERARDI FITZ-GERALD, Regis Consiliarii,
Medici, & Professoris Meritissimi.

*Quas, Deo favente, & auspice Dei-parâ, propugnabit in Augus-
tissimo Monspeliensi Apollinis Fano, triduo integro, manè & serè,
diebus 13, 14 & 15 mensis Martii anni 1749.*

THOMAS FITZ-MAURICE, D. M. M.

MONSPELII,

Apud JOANNEM MARTEL, Universitatis Medicinæ
Typographum. 1749.

DEO
UNI ET TRINO,
VIRGINIQUE
DEI PARÆ,

D. D. D. C.

THOMAS FITZ-MAURICE, D. M. M.

QUÆSTIO PRIMA.

*AN PASSIO HYSTERICA ET HYPOCHONDRIACA
sint Morbi congeneres & eandem curationem expostulent ?*

HYPOCHONDRIACI Viri & hystericae Fœminæ, tensivos & sæpè peracutos experiuntur in abdomine dolores immanem ejus intumescenciam, ructus nunc acidos, nunc nidorosos, borborygmos, vomitus aut vomendi conatus, & adstrictam sæpiùs alvum. Accedunt mox capitis dolores, vertigines, aurium tinnitus, membrorum tremores ac subsultus, tetra insomnia, cordis palpitatio, dolor renum calculum mentiens, urinæ lymphidæ toto insultûs tempore, pectoris angustia, globi in abdomine motitatio, & ad œsophagi superiorem partem ascensus, strangulationis sensum inducens: quod ultimum in Fœminis frequentius, in Viris, rarò licet, aliquandò tamen observatur; constans ferè mortis metus & perpetua de malis querimonia. Nequè his solis, nequè omnibus simul corripì Hypochondriacos omnes, omnesque Hystericas credas velim: nequè in illis æque intensa ac in his esse existimes. Utriusque affectûs pathognomonica habebis signa, si ructibus & borborygmis quinque posterius memorata adjungas symptomata.

Plùs metûs quàm periculi vulgò secum afferunt ambæ hæc passiones; quæ, ut ex symptomatum enumeratione patet, similes aded existunt ut vix ovum ovo similiùs censerì possit. Omni tamen periculo vacare dicendæ non sunt, præsertim cum convulsiones & animi deliquia frequentius procreant. Prop-

4

ter pertinaciam & crebriorem redditum Medicorum flagellum & opprobrium jure dicuntur. Causam utriusque materiales non alibi quam in totius systematis nervei tensione & vibratilitate nimiâ cum sanguinis diathesi siccâ, acri, & quasi refinosa, quærendam esse, suadent practicum observata, symptomatum natura, & ex assignato solidorum fluidorumque statu facili negotio deducenda explicatio, ac tandem causæ antecedentes; quæ solent esse, innata ad melancholiam dispositio, victus ex crassis, viscidis, crudis, falsis, piperatis, parior potus, vita deses, animi contentiones assiduæ, & violentiora pathemata. Ad malum hypochondriaco-hystericum mitigandum in eo totus esse debet Medicus ut sibi primùm conciliatâ Ægroti fiduciâ, metum illi excutiat si fieri possit, mox stomachicis, ut plurimùm minoris energiæ emendatâ ventriculi labe; dùm humorum massam absque grandioris excandescentiæ metu, levioribus dividit aperientibus; dùm sero lactis, balneis domesticis & aquis acidulis diluit, lacticiniis & mucilaginosi è regno animali desumptis edulcorat; fibris nerveis pristinam restituat flexilitatem. Hâc methodo, adjunctis moderato exercitio, & mentis exhilaratione, tutiùs quam aliâ quâcumque extrâ paroxysmum mitigatam fuisse symptomatum recensitorum ferociam, jam multoties iterata probavit experientia. In paroxismo præstantiora non sunt auxilia quam fœtida naribus admota variaque ex opio præparata, vel sola exhibita, quandò scilicet torquent dolores aut spasmi; vel cum cardiacis maritata ubi languent vires, frigetque corpus, & quod tanquam specificum considerari potest in hocce casu castoreum.

Ergò Passio hysterica & hypochondriaca Morbi sunt congeneres, & eandem curationem expostulant.

QUÆSTIO

QUÆSTIO SECUNDA.

*An Erysipelatibus periodicis sit adhibenda Medicina
vel non?*

TUMOR qui parùm elatus, diffusus, vix unquam circumscriptus, calore acri, pruritu dolorifico stipatur, & colore rosaceo, quem fugat premens digitus, sublatâ pressione citò reversurum, & à parte in partem facilè serpit, febremque habet non rarò comitem, Erysipelas audit. Simplex allatis tantummodò stipatur symptomatibus. In composito medium tumoris tenet phlegmone Skirrus, aut œdema, dùm margines occupat Erysipelas; tuncque pro conjuncti tumoris indole diversâ phlegmonôdes, skirrôdes, aut œdematôdes nuncupatur. Complicatarum vocant quod comitatur alius morbus, cujus sæpè est symptoma, partem ab Erysipelate plùs minùsve remotam infestans. Internum vel externum facit sedes diversa; benignum vel malignum constituit symptomatum diversa indoles. Accidentale sæpiùs observatur; habituale singulis annis vel mensibus, sæpiùs aliquandò recurrere visum fuit. Sanguinis acris & vix inspissati in minimis arteriis sanguiferis difficilis transitus, ejusque ingressus in tubulos lymphaticos cutis, membranarum & muscutorum cum auctâ vi cordis trusivâ causam hujus morbi continentem ponit. Difficilis transitus causas ex nonâ quæstione desumes; acrimoniæ verò causas dabunt, innata sanguinis constitutio, victûs ratio, pravæ digestiones, insensibilis transpirationis, & urinæ secretio cohibita, menstrua & lochia suppressa. Erysipelas externum cum aliis tumoribus confundere nequâquam poteris, si sedulò attendas ad symptomata his & illi essentialia: verùm non adedò facilis tibi erit diagnosi Erysipela-

tis interni. Periculi expertem esse hunc tumorem pronuntiabis si febre nulla, nulloque alio mali moris symptomate stipetur; secus vero plus minusve formidandum dices pro febris intensiori aut mitiori gradu, aliorumque symptomatum numero & vehementia. Resolutione ut plurimum terminatur Erysipelas, quod optimum, aliquando induratione, quod minus bonum; raro suppuratione, quod malum; mortificatione sæpius quam optandum, quod pessimum. Quod solâ vi vitæ non resolvitur Erysipelas, sanare poteris, si præscriptâ diætâ tenui pro febris vehementiâ, Ægri viribus & temperamento, regione & anni tempestate, parcius aut abundantius extrahi cures sanguinem ejus æstum moderatè refrigerantibus compescas, aut spissitudinem levioribus incidentibus, & diluentibus tollas; si tandem, qui in primis viis nidulantur pravos succos oris amarore & febris exacerbatione, facili negotio detegendos, totâque Medici attentione dignos, emeticis aut cathartico-emeticis, penitus elimines. Topica aut nulla aut pauca, eaque cautè admovebis, oleosa & repercutientia, cane pejus & angue vitabis.

Jam verò ut ad propositam quæstionem propiùs accedam; quoniam Erysipelata periodica vi vitæ noxios humores extrorsum pellenti natales debere existimo illamque servato regimine sufficere ad sanguinem vix inspissatum discutiendum, nisi symptoma aliquod mali moris artis auxilia exoptulet, totum opus naturæ est committendum. Sed quia observaverunt Viri expertissimi ab hujusmodi Erysipelatibus tandem enecari Ægros, prudentis est Medici, ad recidivam avertendam, humorum discrasiam emendare, vasaque referare obstructa. Undè intelligitur sub quo respectu concludam.

Ergò Erysipelatibus periodicis adhibenda est Medicina.

QUÆSTIO TERTIA.

An Curationi Februm continuarum aequè confert Cortex peruvianus, ac confert curationi Februm intermittens?

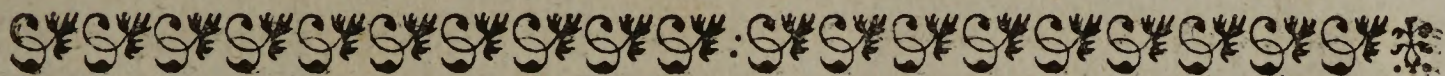
FEBRIS quâ frequentior nullus occurit morbus, quæque aptè definitur præternaturalis & constans pulsûs frequentia, nunc essentialis, nunc symptomatrica, continua est vel intermittens. Durat illa donec potinùs fuerit debellata, hæc datis induciis, seriùs ociùs revertitur. Illa brevis, acuta, lenta, modò uno tenore sua percurrit tempora, modò statis incertisve exacerbescit, variaque accipit nomina, à causâ, ut inflammatoria, lactea, biliosa. A symptomatibus, ut ardens, algida. A more seu indole, ut maligna. Intermittens, quotidiana, tertiana, quartana, &c. Audit pro ut singulis, aut alternis diebus, vel quartâ quâque die recurrit. Alias utriùsque nomenclaturas ut prætermittam jubent arctiores scripti limites. Cordis frequentior contractio causam dat continentem, illa natales debet, vel stimulo in quâcumque corporis parte, vel difficili transitui sanguinis per quædam vasa minima. Stimulum pone, succusso prætermodùm toto genere nerveo accelerabitur necessariò sanguinis circuitus; ad cor frequentius appellentia liquida contractiones ejus quoad numerum augebunt. Consequenter ad difficilem transitum sanguinis per nonnulla vasa minima, auctis cordis viribus, majori celeritate per canales liberos ad cor trudentur liquida, & nisi obstet ingens nimiùm illorum spissitudo aut copia, illius visceris dilatationes ac proindè contractiones accelerabuntur. Auxiliatrices hîc præbent manus præternaturam distenti vasorum parietes validiùs sese contrahentes. Sicut à stimulo semper difficilis efficitur sanguinis transitus per vasa minima, spasmodicè scilicèt constrictis illorum parietibus, ità ab illo difficili

transitu sæpè oritur stimulus, ingurgitatis nempe vasis sanguiferis in parte quæ exquisito admodum sensu gaudet. Stimulant vel vices stimuli gerunt secantia, pungentia, distrahentia, acria, ingesta, vel exteriùs applicata, pus, & sanies, &c. resorpta. Difficilem habebis sanguinis transitum per vasa minima independenter à stimulo, quotiescumque particularum ejus diameter vasorum diametrum excedet naturalem, quod pendere in Febris arbitramur. 1°. A materiæ viscidæ, plus minusve particularum acrium involventis nunc continuâ, nunc interpolatâ miscelâ cum sanguine, sive eam suppedient primæ viæ quod frequentius, sive à vasis lymphaticis in ejus oceanum redeat. Eundem effectum parit frigus subito susceptum. 2°. A compressione quam debilioribus præsertim minimis vasis inferunt majora à rarefacto propter acris materiæ adventum sanguine dilatata ultra modum.

Febris signo suo pathognomonico in definitione tradito dignoscenda, etsi à nonnullis tamquam naturæ conamen spectetur, periculosa tamen censenda est; principio enim vitali directè adversatur. A continuâ majus, ab intermittenti minus imminet periculum. Ab illâ eò majus, quò pejora symptomata. Hæc ut plurimum pertinacior & quartana quam tertiana, autumnalis quam vernalis. Vasorum ulteriorem infarctum & crepaturam, venæ sectionibus in summo æstu celebratis præcavere, primum est, quod Medico in quâcumque Febre tractandâ agendum incumbit; mox causæ primariæ habita ratione aut stimulum ejusque consuetaria anodynus tollere, aut humorum rarefcentiam refrigerantibus compescere, tandem stabilantem in primis viis saburram, emeticis vel catharticis, vel ambobus everrere debet. His prudenti manu adhibitis, feliciter debellari observantur Febres continuæ quæ puris, saniei, aut corrupti feri cum sanguine miscelam pro causâ non agnoscunt. Non idem de intermittentibus est pronunciandum, hæc siquidem præter recensita auxilia ad perfectam sui medelam febrifuga ut plurimum exoptulant, inter quæ primas tenent cascarilla & cortex peruvianus, qui, vel solus exhibitus, vel
cum

usu opus est, vi quâ pollet stomachicâ & dividenti ventriculi labem emendat, & superstitem materiam febrilem tenacem incidit vi vitæ foràs amandandam. Et plusquàm millenis constat observatis eum adversùs ejusmodi febres ità valere, ut jurè tamquàm specificum vulgò decantetur. In febribus autem continuis quarum exacerbationes à frigore exordiuntur, licet ad remissionem producendam, aut reliquias materiæ febrilis discutiendas felici cum successu sæpè fuerit adhibitus, observarunt tamen celeberrimi in arte Viri se eo in febribus intermittentiis quarundam paroxysmo suo æmulis incassum usos fuisse: Docet observatio in inflammatoriis, quæque à stimulo pendent, febribus non solum non prodesse, sed & plurimùm nocere.

Ergò curationi Februm continuarum non aequè confert cortex peruvianus ac confert curationi Februm intermittentiis.

QUÆSTIO QUARTA.

An Ganglioni & Lupiæ resolutiva cum humectantibus?

QUotquot à lymphâ aut congeneri humore producuntur tumores, vel cystide carent, vel sibi proprio involvuntur sacculo, his quamquàm varia dederint nomina Authores, accuratè tamen si perpendantur, ejusdem reperientur esse indolis, nec nisi ratione sedis, aut diversæ humoris collecti consistentiæ ab invicem discrepare.

Tumor durus, indolens nisi validâ prematur vi, cuti concolor, ad latera tantùm mobilis, circa articulos manuum & pedum, rarò alibi, in tendinibus gigni solitus, vulgò ganglion vocatur. Hoc ovi gallinacei magnitudinem rarò exuperans, vix unquam à solâ lymphæ spissitudine ortum ducit;

sæpiùs à causâ quâpiam contundente aut distrahente, quæ fibrarum tendinearum & intertextorum vasorum lymphaticorum tonum frangendo, efficit ut lymphæ in propriis vasis, aut in fibrarum tendinearum interstitiis, aut in vaginæ cavo pedetentim collecta, morâ & vicino concreascit calore præsertim si præ innatâ aut adventitiâ labe ad spissitudinem concipiendam jam fuerit disposita.

Ganglion recensitis distinguendum signis, per se licet nihil portendat periculi, quoniam artûs in cujus vicinia collocatur motum aut lædit, aut summoperè lædere potest, à Medico non spernendum est. Ejus resolutionem obtinere poteris si initio & antequam summum duritiæ gradum fuerit adeptum, sæpiùs digitis salivâ madidis contrectari jubeas, laminâ plumbeâ mercurio illitâ, comprimi suadeas, aut quod forte melius, emplastro ex partibus æqualibus de mucilagibus & de vigo quadruplicato mercurio cooperias, & dum lympham hærentem sic dissolvere satagis, generali humorum lentori humectantibus & levioribus incidentibus tollendo studeas: ultimâ hâc methodo ganglion in parte anteriori humeri, à quo paralyticæ factæ fuerunt manus & ulna, simulque paralyfim sanare mihi contigit. His incassum adhibitis suadent nonnulli, ut ferro extirpetur tumor, hancque operationem & à Solingio & à semetipso sæliciter sæpiùs celebratam fuisse testatur Heisterus: verùm propter pericula quæ à puncto tendine oriuntur; si unquam, non nisi ubi in ejus vaginæ cavo sedem habet ganglion extirpandum esse existimo, illudque summâ cum cautelâ.

Lupia quo nomine tumores omnes tunicatos, sed minùs rectè comprehenderunt nonnulli, tumor est rotundus, mollis, à meliceride parùm abludens, variæ magnitudinis, unicâ nunc, modò latâ, modò arctâ nunc multiplici basi innixus, cuti concolor, à dolore immunis in omnibus corporis partibus sed frequentius in capite, facie, & circâ majores articulos oriri solitus. Efformatur à lymphâ aut humore consimili inspissato, in propriâ cystide collecto, accumulationem parit.

Nunc glandularum, vasorum lymphaticorum, aut cellularum, simulque superstratæ cutis innata, aut à contusione inducta debilitas, nunc lymphæ spissitudo, nunc utraque causa: spifficit lymphæ à victu ex acidis, crudis, viscosis, vitâ desidiosâ, meditabundâ, & tandem à labe hæreditaria. Periculi licet expers sit ratione sui in genere hic tumor, in suppuratum & in cancrum abiisse non absquè summo ægri discrimine observatus fuit. Exiguas non solùm, sed & magnæ molis resolutione sanatas fuisse lupias cum ex Medicorum scriptis constet, hanc, antè aliud quodcumque auxilium tentare decet, eaque supralaudatis, ubi de ganglio tam internis quàm externis medicamentis, cavendo nè dolorem procreent hæc ultima, promoveri debet: quibus nisi optatus succedat eventus ægro satisfactorius, aut notabile aliquod incommodum sublaturus Medicus, tumorem eradicare si cupiat nihil obstantibus, nec proveciori ætate, nec fractis Ægri viribus, nec tumoris nimîâ mole, pedunculum, ubi arctior est, filo ligabit, nodumque singulis diebus constringet, donec exsiccatu cadat tumor, vel basim, ubi latior est, quàm ligaturam admittere possit, novaculâ penitùs excindet, vel tandem, quandò basis ejusdem est diametri ac reliquus tumor, (Modò operationem non prohibeant aliquod ex prædictis, ampliora, vicina, aut tumori intertexta vasa sanguifera.), sectione longitudinali aut cruciali apertis integumentis, saccus cum contentâ materiâ evellendus, & excitatâ suppuratione vulnus tamquàm simplex tractandum.

Ergò Ganglioni & Lupiæ resolutiva cum humectantibus.

QUÆSTIO QUINTA.

An Hæmorrhagiæ omnes sistendæ.

Sanguis sive cum impetu erumpens, sive guttatim stillans à quâcumque corporis parte, recepto jam usu Hæmorrhagiam facit. Mirum quot ex locis emanare visus sit liquor ille. Ex oculi cantho, extremis digitis cruribus, femoribus, & totâ corporis peripheriâ; sed frequentius è naribus, pectore, ventriculo, intestinis, vaginâ, urethâ viam sibi ad exteriora cedere solet. Nec ullum est corporis vas sanguiferum ex quo vulnerantia, dilacerantia, contundentia sanguinem educere non possint; solutas concipe sanguiferorum tunicas, eò usque dilatata secretoria & excretoria vasa ut rubros possint transmittere globulos, aut hos admodum divisos Hæmorrhagiam subsequituram videbis. Solvuntur tunicæ à causis externis supra memoratis, à sanguinis acrimoniâ & ab ejus impetu majori quam ferre possit illarum resistantia; quod fiet auctâ ejus mole aut rarefcentia, aut imminuto illarum robore: dilatantur secretoria & excretoria vasa à copiosiori prius appellente fecerendâ materie, quam sequuntur globuli rubri initio pauci & minores, mox plures & majores. Huc igitur spectant omnes utriusque plethoræ & acrimoniæ causæ, cuncta quæ vasorum parietes quocumque modo debilitare & quæ globulos sanguinis dilcerpere valent.

Qui superfluo humore vasa liberat, sanguinis effluxum, modò ex magno vase non erumpat, in genere criticum censendum esse suadet ratio, probat experientia, quâ compertum est, ejus ope non solum innumeros præcaveri morbos, sed & periculi plenos fuisse debellatos, eumque præposterè cohibitum plurima secuta fuisse mala. Hoc nomine ut plurimum insigniri meretur narium hæmorrhagia in juvenibus, fluxus hæmorrhoidalis

dalis in adultis & licet non tanto jure, hæmoptifis & vomitus
 cruentus in Fœminis, quibus supprimuntur menstrua, lochia.
 Ex adverso qui copia non exuperanti sanguine vasa spoliat,
 sanitatis integritati adversatur, & periculosus censendus est;
 periculum diversum ponit natura, diameter, & situs vasis ex
 quo dimanat sanguis, emanantis indoles, causæ diversitas,
 Ægri ætas, & morbi natura cui supervenit Hæmorrhagia, sic
 qui ex vase magno, vel compressionis, aut ligaturæ nescio, qui
 è minimis effluit si summè sit dissolutus sanguis, multùm for-
 midandus est, & sæpè mortis causa; sic qui humorum acri-
 moniæ debetur phthisim plerùmque producit, sic tandem quæ
 in variolis per anum, nisi quam citò sistatur quæ per mictum
 cruentum omni invito remedio Ægrum jugulat Hæmorrhagia.
 Regulam quæris quâ salutarem, à noxiâ distinguere possis, ac-
 cipe. Ab illâ oppressæ reviviscunt vires, fugantur mala quibus
 torquebatur Æger: ab hâc frangitur corporis robur, omniaque
 sequuntur imbecillitatis virium consecutaria. Noxiæ Hæmorrha-
 giæ sistendæ cupidum, prudentem Medicum à venæ sectioni-
 nibus celebrandis non deterrebit languidus Ægri status, præ-
 fertim si revulsioni detur locus; actu vel potentiâ frigidis non
 parcat, qui ex puro fonte salutaris praxeos hauserit præcep-
 ta, ubi accusandus venit minùs sanguinis æstus, nec mucila-
 ginosis simul & vi adstringenti pollutibus neque cujuslibet ge-
 neris edulcorantibus, ubi humorum acrimoniæ natales debet
 morbus: suum hic locum habent purgantia sed mitiora; nec
 exigui est emolumenti animi & corporis quies, præstantissimos
 producit effectus laudanum. Manui chirurgicæ ubi patent vasa
 aperta, si minoris sint diametri stipticis utere, si majoris com-
 pnie, aut filo constringe, si autem horum nullum agere pos-
 sis, candens admove ferrum, non neglectis aliis auxiliis, cum
 à sanguinis vitio disrupta fuerunt vasa. Liquido cum jam pa-
 teat Hæmorrhagias dari omni nomine utiles quarum vices
 idèò gerere non possunt venæ sectiones, quod frustra natu-
 ram ab evacuatione cui est assueta deturbare velles, jure con-
 cludo.

Ergò Hæmorrhagiæ omnes non sunt sistendæ.

D

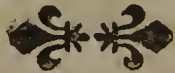
QUÆSTIO SEXTA.

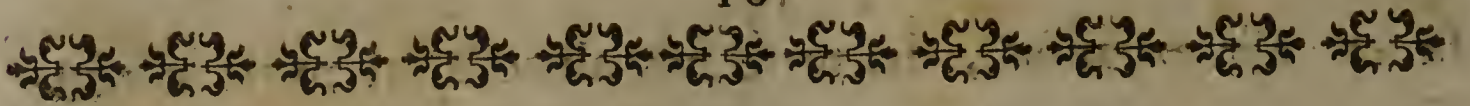
An Convulsionibus Narcotica?

QUæ corpus totum aut aliquot ejus artus tendendo, flectendo, aut mirum in modum distorquendo, partium situm mutat, functiones varias turbat, variis morborum nominibus originem dedit, convulsio, constans, violenta invita musculi contractio optimè definitur. Fluat lymphæ nerveæ constanti rivulo & majori multò copiâ, quàm solebat in statu sano, aut quàm postulare videtur præsens corporis status, animâ non imperantè, vel in omnes musculos partis alicujus motibus dicatos, vel in congeneres tantum plures aut pauciores, vix salutatis Antagonistis, aderit convulsio vera: spuriam & vix spasmis nomine dignam fieri concipies cum resolutò, sectò, aut summè debilitato Antagonistâ, intactus musculus licet majorem solito non accipiat fluidi nervei copiam, in sui sensum trahit membrum, cui alligatur. Uberior in hunc quàm in illum musculus fiet lymphæ nerveæ influxus. 1°. Propter inæqualem origini nervorum illatam compressionem à cranii compressione, tumore intus genitò, vasis sanguiferis dilatatis, pure, sanguine, sero in ejus cavo collectis. 2°. Quòd solùm ad propositam quæstionem spectare videtur propter stimulum impactum parti alicui nerveæ ob fibrillarum numerum, tensionem, & exilitatem exquisito sensu gaudenti, docet enim observatio à stimulo uberiùs advocari fluidum nerveum, non solùm in stimulos nervos, sed & in eos qui cum iisdem mediatum, aut immediatum habent commercium; stimulant, præter ea de quibus in quæstione tertiâ, urina, vermes, meconium, acrimoniâ peccantes alvinæ,

fæces, aër expansus, dentes è suis alveolis erumpere conantes aliaque benè multa. Convulsionem ab hâc ultimâ causâ dignoscere summè interest; Medicum docebit doloris præsentia, & signorum absentia quæ cerebri infarctum denotant. Universalis convulsio particulari peior, quæ partes cerebro vicinas musculos respirationi famulantes obsidet, cæteris partibus periculosior eâ quæ alias partes aggreditur. Convulsions, quàm parit inæqualis nervorum compressio, tractandæ methodum ex therapeiâ vulnerum capitis, epilepsiæ, & hydrocephali depromes; illi autem, de quâ agitur efficacius mederi non poteris, quàm illud, quod stimulat, aut stimuli vires gerit tollendo, quod exequi poteris auxiliis è curatione generali inflammationis desumendis, ubi membranæ inflammatio morbum parit; gingivarum sectione, ubi dentes in causâ sunt; oleosis & mucilaginosi, ubi meconium aut acerrimæ fæces, anthelminticis, ubi vermes quibus posterioribus, ablato, aut mitigato dolore, succedent purgantia varia pro re natâ; ab hypercatharsi ortam lethalem quamvis esse pronuntiaverit Hyppocrates sanare tentabis oleosis & acidis; puncto tendini oleum terebinthinæ calidum instillabis, dimidiatim sectum prorsus secabis, vulnus cum strangulatione dilatabis, urinam in vesicâ collectam catheteris ministerio educere conaberis: verùm cum, teste experienciâ, nulla sint medicamenta quæ efficacius quàm narcotica nervos laxando; irritationi suscipiendæ minus idoneos reddant, non solum aliis remediis tutam sternant viam, sed & sæpe Convulsionem penitus tollant, concludere meritò licet.

Ergò Convulsionibus Narcotica.

QUÆSTIO SEPTIMA.

An cystis vomica Pulmonum sit pars organisata & quomodo formetur?

Duplicem vomicæ pulmonum speciem admittendam censeo, alteram quæ lympham inertem, & aliquatenus inipissatam propriè involutam sacculo continet; alteram in qua pus laudabile in cystide pariter coacervatur. Illa à Melliceride vix abludit; Hanc inter, & abcessum nullum video ponendum esse discrimen ratione materiæ collectæ, sed tantum ratione modi quo fit collectio, tertiam ex utrâque compositam qui admittere voluerit me abluçantem non habebit. Illam furtim irrepentem suspicari poterit Medicus, ex dolore pectoris gravativo, tussi siccâ, & levi respirandi difficultate, quæ utraque exasperant exercitia, sed levare nequeunt, quæ ad hæc symptomata debellenda adhiberi solent medicamina. His signis adjuncta Febris lenta, anxietates, odor fœtidus ex ore emanans, prægresso præsertim sputo cruento, alteram speciem aliquatenus denotare possunt. Primam diù admodum gestare potest Homo, absque summo sanitatis dispendio, ita docentibus Authorum scriptis, ab illâ tabidus sæpè occidit, aut in Empyema delabitur, rarò perfectam experitur medelam; ab utrâque rupta ictu oculi citiùs suffocati visi sunt ægri.

Prioris speciei originem deberi crediderim eisdem causis à quibus alibi producuntur tumores lymphatici tunicati, vide Quæstionem quartam, cum hoc discrimine quod hîc vix locum habere, arbitrer contudentia, nec alia quæ exteriùs agendo, partium contextum debilitant. Ad purulentam producendam prævia in pulmonibus necessariò admittenda est inflammatio quæ ob mitiorem sui indolem & obtusum visceris sensum vix ac ne vix quidem detegi potest. Ab hâc disruptis quibusdam

quibusdam vasis integra sanguifera validius oscillantia sanguinem, lympham, fimbriasque vasorum ruptorum atterendo, attritu intimè miscendo pus efficiunt quod ex officinis suis pressione vicinâ expulsum lentè colligitur, & collectum vaginam sibi adsciscit.

Cystidem jam quod attinet in vomica lymphaticâ, illam à nodoso vase lymphatico sensim & sine sensu à proprio humore dilatato aut cellulæ unius pluriumve intermediis discissis claustris à lymphâ guttatim illuc depluente parietibus dilatatis efformari minimè dubius assero. Præfractè tamen negare nollem à lymphæ partibus crassioribus, à centro ad peripheriam propulsis & adunatis Cystidem procreari posse, cum ex actis Societatis Regiæ Parisiensis constet ex pulmonibus, hepatis substantia & abdominis cavo extractas fuisse cystides, in quibus, nec microscopii ope, nec alio quocumque tractandi modo ulla organisationis signa detegi potuerunt, sed hæc rara. Purulentæ vomicæ cystidem parietes esse unius, ubi minor est collectio, vel plurium cellularum vesiculas inter aëreas positarum, ubi major, aut tandem ipsam membranam quâ testibus Malpigio & Helvetio unusquisque pulmonum lobulus contegitur, ubi maxima est vomica, pure hic eodem modo collecto, quo lympham è suis vasis stillantem colligi superiùs dixi; nequaquam autem vas esse lymphaticum autumo. Verum inquis undenam cystidis spissitudo? in primo casu ab ingurgitatis ejus vasis pellucidis nutritiis, in posterioribus ab eadem causâ & forte ex eo quod cellularum fragmenta & ipsæ vesiculæ pneumaticæ applanatæ à liquamine contento parietibus cystidis applicata accrescunt. Cystidis ruptionem promovendam esse clamore, cantu, risu, tussi, ipsoque exhibito emetico suadent eximii Practici, ut bechicis & abstergentibus detur locus, quæ aperto sacculo, aut sola, ut in lymphaticâ, aut cum lactici- niis maritata ut in purulentâ, curationem aliquando absolvunt. Verùm ubi magnam esse vomicam denotant sympto- mata, aut plurimum fractæ sunt ægri vires, cum à ruptione immineret non leve suffocationis periculum, melius est nihil.

moliri. Monere hîc , non abs re erit , nunquam ruptâ licet vomica expectandam esse , cicatricem integram donec tota fuerit expulsa cystis.

*Ergò cystis vomica Pulmonum ferè semper est pars organisata & modis
suprà allatis formatur.*

QUÆSTIO OCTAVA.

An mola , uti Fœtus , nono mense excludatur ?

FAbularum avidum vulgus , omni vel ipsius verisimilitudinis specie orbata , pro veris adhucdùm hodiè in nonnullis locis venditare non pudet , de molarum vitâ , necnon diversâ figurâ , volitantes alias , alias sub adstantium sese abscondentes vestibus , visas fuisse testantur credulæ nimis mulierculæ ; vorato Fœtu sanguifuga illa animalcula prima egredi arbitrantur , aut victa à Fœtu interire. Ad populum phaleras. Amoto quæramus seria ludo.

Ab imperfectâ fœcundatione ortam informem massam , carneam , ossibus orbam , molæ nomine insignierunt omnes ferè vetustiores Medici. Recentiorum , quoad maximam partem , scripta evolventi , modò tibi videbitur , ex utero exclusas hujus modi informes massas , aut istius visceris excrescentias esse carneas , aut grumosum sanguinem , vel placentas , excluso Fœtu , in utero retentas , & formam ejus adeptas (a) modò arbitraberis embryonem citò post fœcundatum ovum , pabuli defectu exsiccatum , & ad nihilum quasi redactum fuisse , dum secundinæ variam in molem acrescunt (b) Non rejectâ pri-

(a) Ruisch. Kerckring.

(b) Rideux apud act. Societ. Regiæ Paris. Ruysch. Moriceau.

mâ neotericorum sententiâ, neque iis reluctans, qui moles illas cum Ruyschio pseudomolas appellare cupient; posteriori de verâ molâ eò lubentiùs adstipulor sententiæ, quod 1°. rationi consentaneum sit compresso aut distorto fune umbilicali, obstructâ in eo inclusâ venâ, crassiori factò sanguine à placenta adveniente, aut aliâ quâcumque de causâ quam augurari arduum est, exilissimum embryonem pabulo defraudatum obliterari debere; aut, licet grandior extiterit aliquatenùs, à compressione uteri & vicinarum partium, præ molititæ suâ, valdè obsequiosum, in informem cartilagineamque substantiam redigi posse, dùm placenta cæteraque defuncti Fœtus (si sic loqui fas est) involucra, toto ejus gaudent nutrimento. Quod 2°. septimestribus inclusum secundinis exsiccatum Fœtum, & embryone à quindecim tantùm diebus formato non majorem viderit Moriceau (a), in massâ pisciformi, quam pro suctore illi obtrudere volebat obstetrix, Fœtum inclusum invenerit Kerckringius (b) respectu temporis, quo in utero remanserat, exiguum admodum. Quòd tandem Ledelius molam carneam cum rudimentis capitis & oculorum se observasse testetur. Pacatè adèò in fœminarum sinu latuerunt molæ, ut post longam annorum seriem absquè ullo sui dato indicio, inopinanter fuerint exclusæ; dùm aliàs veram graviditatem ità mentitæ sunt, ut nisi summè cautus deceptus fuisset circà diagnosim Medicus. Menstruorum suppressioni, nausæ, vomitui, inappetentiæ, abdominis intumescentiæ, nè fidas. Univocum vix aliud reperies spurix gestationis signum, præter ponderosæ totius molis motum corporis motibus obsequiosum, & præterlapsum multò, absquè partu, naturalis gestationis tempus cum prægressis, & adhuc superstitionibus signis veram graviditatem mentientibus. Urinam non rarò protinùs supprimunt molæ, & cum torminibus parturientium dolorum æmulis excluduntur, antecedente non rarò hæmorrhagiâ uteri, & subsequenti ferè semper lochiorum ef-

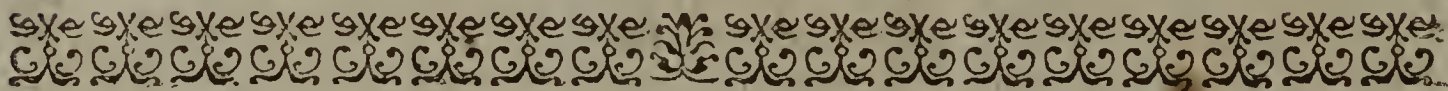
(a) Observ. 696.

(b) Bibliotheca Medica Mangeti.

fluxu. Noxas si nullas inferat mola, nihil moliendum; si
 è contrà à longiori ejus in utero morâ, quam ab ejus exclu-
 sione, majus futurum periculum videris, expelle si valeas eme-
 tico, purganti medicamine, aut stimulantem enemate, venæ-
 sectione in talo, aut validis emmenagogis, vel manu obste-
 tricantis extrahi jubeas, si nihil sit quod obstet, emollito
 priùs uteri ore.

Fœtus nono ut plurimum mense excluditur; non idem de
 molâ dicendum, nullum siquidem fermè reperiri potest tem-
 poris spatium ab uno ad viginti annos, quo molas & pseu-
 domolas non gestatas fuisse testentur magni nominis Viri, &
 omni fide digni (a) septimo & octavo mense se innumeras
 expulsas vidisse asserunt alii. Neque inter quam plurima in
 quæ incidi de hâc re Authorum observata, plura quam duo
 reperire mihi contigit Zacuti nempe & Ledelii, quibus constat
 binas molas nono mense exiliisse.

Ergò mola, uti Fœtus, nono mense non excluditur.

QUÆSTIO NONA.

*Inflammationis Ossium naturam, sedem, causas, eventus,
 signa, curationemque exponere.*

MOrbi, de quo pauca apud Authores & cujus causa in
 intimâ partium substantiâ altè adeò sepulta jacet, ut
 nec oculis, nec ratiociniis sæpè attingi possit, donec abso-
 lutâ strage, nulla superfit perfectæ curationis spes, historiam,
 ex imposito munere traditurus, veniam Lectorem enixè rogo,
 si rem minùs acuratè exequar. Ossæ substantiæ inflammationem

(a) Aristot. Ruisch. Parc. Hildan. Skenk. Rideux. Hoffmann.

folam si tractandam susciperem, paucissimis foret absolutum opus: undè proposita quæstio postulare videtur, ut agam, & de eâ, quæ partes ad Ossa pertinentes adoriri solet.

Ossium inflammationis, non secùs ac aliarum partiùm, natura posita est in tumore, dolore, calore & rubore, eamque erysipelas inter & phlegmonen medium tenere arbitror, & tardo gradu procedere, ob lentum sanguinis motum per vasa à corde admodùm remota & tortuosa plurimùm.

Sedes est periosteum externum ex innumeris & exilissimis fibrillis nerveis summè tensis, vasis sanguiferis paucioribus, lymphaticis pluribus compaginatum; cartilago extremis Osseis sibi mutuò inarticulatis affixa; Ossea substantia versus extrema cylindricorum posita, ubi lamellæ laxiùs sibi mutuò adhærescunt, & numerosiores rami arteriosi reperiuntur; minimè verò substantia compactior, nisi præcesserit causa lamellas Osseas sejungens, aut fibras adeò emolliens, ut non ampliùs vasorum languiferorum præternaturali dilatationi invictè resistere possint; diploë; periosteum internum externo texturâ simile, sed tenuius & multò obtusiori sensu donatum; membrana cellulas Osseas in extremis cylindricis excavatas & succo medullari plenas interiùs obvestiens; parietes cellularum membranarum oleum subtile continentium, in cavo Ossium oblongoram reperiundæ; membrana has omnes circumvolvens, cujus sunt propagines, à periosteo fortè interno distincta, sed ei structurâ & sensu similis.

Causa continens est subitanea sanguinis hærentia, seu difficilis transitus in minimis memoratarum partium arteriis sanguiferis, ejuisque sæpè in lymphaticos ductus ingressus, auctâ vi cordis & arteriarum trusivâ: Ponitur hæc obstructio ab auctâ particularum mole, aut ab imminutâ vasorum diametro, aut ab utrâque simul causâ. Particularum molem adaugent frigida æstuantis corpori applicata, & coagulantia fervidis humoribus immixta; vasorum diameter minuitur à comprimimentibus & irritantibus. Quæ verò hîc loci hos effectus frequentius produciunt, præter generales, causæ remotæ sunt inf-

piffatum medullarium à Viru venereo scrophuloso ; succus medullaris simili modo inquinatus & accumulatus, sanguifera vicina comprimens; exostosis extus intusvè genita; lymphæ synovialis, medulla aut analogus illi humor medullaris à Viru scorbutico, aut cancroso, fortè à venereo acrimoniam adeptus, vel etiam à longiori morâ; pus periosteo externo diù incumbens.

Repetitis vasorum oscillationibus, impactus atteritur sanguis, ad rectam circulationis normam reducitur, quod optimum, sed rarum, ubi ab aliquo Viru inquinata existunt liquida. Ruptis nonnullis sanguiferis integra validiùs oscillando, sanguinem, lympham, laciniasque vasorum miscendo, pus faciunt non laudabile quidem, quod hîc, propter pauciora & debiliora vasa sanguifera, expectare non poteris, est saniosum & olei rancidi odorem spargens cum in interioribus fuerit confectum: Verùm ubicumque genitum, formidanda, ut plurimum, procreat mala; vel enim os denudatum periosteo relinquit, vel, quod mitius, carnes superstratas depascendo, fistulam, sinum, aut ulcus producit; in articulo conclusum, in dies acriùs factum, cartilagine exesâ, cariem vix sanabilem relinquit; simile quid evenit, ubi in cellulis substantiæ cellularis collectum latet, & à fortiori, cum in Ossium cavo, ubi omnia corrumpit, destruit, spinæ ventosæ dat originem; cum sanguine mixtum febrem parit lentam; disruptâ maximâ infarctorum vasorum parte, vel omnibus usque adeò ingurgitatis, ut systoli exequendæ imparia evadant, in parte tandem extinguatur vitæ flamma.

Lugendum non dari signa, quibus Ossium inflammatio, ubicumque sedem habeat, certò cognosci possit ad diros ejus eventus avertendos. En quæ ab Authoribus traduntur. Periosteum externi inflammationis comes est summè excrucians dolor convulsionis aut febris parens, non nisi à compressione validâ exasperandus, nisi desint densæ ad contegendum carnes; tumor expansus, cuti concolor. Minùs acutus in articulis dolor, cartilaginem inflammata designat; profundior & terebrans, nullâ compres-

sione externâ adaugendus dolor, exercitiis & lecti tepore exasperari solitus, in ossis substantiâ, aut altiori loco sitam esse inflammationem arguunt; præsertim si adsint à viru aliquo sanguinis inquinati indicia; sed hæc ultima, quam fallacia norunt, quos non latet, quanti à solâ Ossium intumescentiâ lentè factâ, perennes producantur dolores.

Ab omni iniquatione immunis si existat sanguis. Eadem Ossium inflammationi mederi poterunt auxilia à quibus debellantur aliarum partium infarctus inflammatorii; venæ sectiones nempè prudenter iteratæ; quæ sanguinis æstum compescunt: quæ spissitudinem ejus diluendo, magis quam dividendo tollunt; quæ dolorem sedant; quæque primas vias everrunt; rarò autem cum accidat impuros non existere humores, præmissis præmittendis, nisi quæ viru profligando apta nata sunt, adhibeat medicamina, quorum Historia hujus non est loci, oleum operamque ludet Medicus.

QUÆSTIO DECIMA.

An Chirurgia Curtorum vera sit vel fictitia & quas ob rationes tùm theoreticas, tùm practicas?

QUâ labiis, auribus, aut naso mutilatis, abscissas restaurari partes asserunt nonnulli, Chirurgia Curtorum appellatur: hæc si Authoribus fides, non solùm ex proprio, sed & ex alieno corpore desumptâ materiâ resarcitæ fuerunt ablatae partes; hæc vera sint, necne ex sequentibus patebit.

In suspensam cutem, quâ biceps brachii obtegitur musculus, adacto cultro, à subjectis partibus ita separabatur cutis, ut sub eâ quasi sub ponte, duobus extremis, superiori scilicet & inferiori reliquæ cuti annexo, transmitti possint lintea, stylus, aliaque id genus; excitatâ suppuratione sanabatur vul-

nus. Cutis jam callo densior facta ad proportionatam resarciendæ parti longitudinem & altitudinem, imò, paulò majorem, denuò scindebatur in parte superiori & post aliquot elapsos dies, (superficie ejus & extremis Curtarum narium refricatis donec efflueret sanguis) immerfis in vulnus naribus, futuræ ministerio adjungebatur cutis tradux; capiti firmato strictè alligata brachium, ulna, manus immota tenebantur, donec circà vigesimam diem, firma cicatrice, naribus adnata cutis penitùs, à brachio abscinderetur, duplici in loco, intermediâ columnâ, quam cum refricato labio superiori conjungere oportebat, perforanda, & narium figuram à multiplici adhibito artificio adeptura. Tædiosam hancce operationem ex non minùs tædiôsâ Taliacotii descriptione desumptam, diris stipatam doloribus, plurimisque obnoxiam periculis (vel ipso fatente illius acerrimo defensore suprâ laudato, qui solus de hâc; quod noverim, ex professo scripserit;) Medici & Chirurghi exercitati prorsùs succedere non posse existimant, teste Heistero.

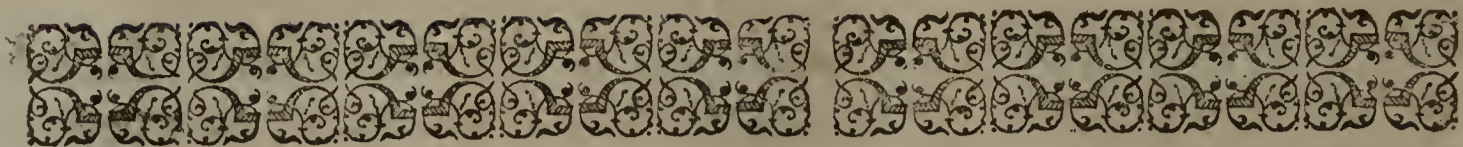
Dissociatæ ab elongatis utrinque vasorum angulis, sibi mutuo interfertis, junguntur partes, dùm secta transversim vasa retrotracta in fibras facescunt solidas. Ad cicatricem ergò producendam in utrâque parte requiritur vitalis motus; labrum vulneris cordi propinquius alteri nulla suppeditat liquida, quæ à collateralibus, aut subjectis vasis integris, subministrantur.

1°. Tradux ergò cutis dato, sed non concessa, quod cum naribus cicatrice conjungi posset, soluto vinculo, quo alligabatur brachio, quod solum pabulum subministrabat, omni jam nutrimento orbata, emori cogeretur, & in putrilaginem cadaverosam abire, nisi mumiarum instar balsamis condiatur; quod factum non lego. Plurimùm igitur abest ut carnes expellere possit, cum granulis è labro superiori pullulantibus intricandas.

2°. Vasorum cutis naribus assutæ elongationi obstare debent narium cartilagine. 3°. Tradux cutis exsiccatis quoad maximam partem vasis suis cum curtis naribus vix conjungi posse concipitur, sed potiùs uno extremo tantùm brachio

chio alligato protinùs exsiccati; illud futurum afferit Talia-
cotius, nisi in ætate virili traducatur, id est, antequam peni-
tùs exsiccetur, ipsius hic utor verbis; vel potiùs emori instar
majorum carnis frustulorum, quæ, latâ licet innixa basi, citò
mortificatione corripuntur in operatione, gallicè *Amputation*
à Lambeaux; præsertim cum toto tempore quo vulneri im-
mersæ manent nares, à pure, sanguine & muco narium hic
necessario colligendis, vix fieri potest, quin in vasis ejus suf-
flaminetur vitalis humorum motus. Idem accidere debet vasis
subjectis; vel acria facta illa liquida obvias quasque partes
exedent, docente praxi, horum alterum accidere vulncribus,
è quibus ad exteriora puri non patet via. 4°. Propter molef-
tum brachii situm, diros indè oriundos dolores, & parcam
escam pessumdari debent omnes humores, & cunctæ func-
tiones lædi. In aliis resarciendis curtis partibus, adhibenda me-
thodus ab hâc parùm discrepat, & jam allatas difficultates
eludere nequit. Accedant nunc hujus methodi fautores, quo-
niam 1°. Eorum observata, quoad maximam partem, alia ex
aliis sunt exscripta. 2°. Eorum ferè nullus se operationi adfuisse
testatur; & eo ipso dubium fit an partes curtorum Chirurgiâ
resarcitæ fuerint; an verò solâ vasorum curtæ partis evolutione,
destructo viru, quo inquinabantur liquida; quod non semel
hâc in urbe factum vidi. 3°. Tandem quod iis magis fidere
non teneam, quam Chirurgus apud Bartholinum narranti, se
à tormento bellico hypochondrii ità ablatam carnem, ut
illius viscera introspicere liceret, carne vervecinâ, quæ fortè
ad manus erat, restaurasse, & hâc Chirurgiâ Hominem resti-
tuisse; vel illi de quo apud Sennertum, testanti, ex Servi
brachio excisum frustulum nobilis viri curtis naribus adaptatum
triennio post, ægrotante servo, doluisse; mortuo, excidisse. Pa-
te eorum concludam.

*Ergò Chirurgia Curtorum vera non est, sed fictitia ob rationes,
tùm theoreticas, tum practicas.*

QUÆSTIO UNDECIMA.

Tinnitûs Aurium theoriam exponere.

ADmirabili partium structurâ conspicuum auditûs organum obnoxium est morbis, quorum causas, vix aliter quam ratiociniis, assequi potest Medicus; horum numero meritò adscribendus est Aurium tinnitus, qui, pro varietate soni, quem percipiunt ægroti, bombus, susurrus, vel sibilus audit, & aptè definitur molesta soni perceptio citrà causam externam; sive idiopathicus sit, sive symptomaticus, simplex sive complicatus easdem in interioribus Auris agnoscit causas, quas pro virili enucleaturus præmitto, 1°. Ad variorum quoad acutiem & gravitatem sonorum excitandam in animâ ideam requiritur ut molles nervi acoustici fibrillæ tonis consonæ plures paucioresvè intrâ datum tempus edant vibrationes; has mutuatur ab aëre labyrintho incluso, quem vibrat aër exterior, intermedio eo, quem continet tympani cavitas. Externo aëri vibrationes impertiuntur corporis sonori partes insensiles, ut plurimùm à percussione in motum tremulum & vibratorium actæ. 2°. ad sonum etiam gravissimum, qui percipi possit, producendum duodecim ad minimùm, intrâ minutum secundum à corporis sonori partibus insensilibus edendæ sunt vibrationes. 3°. Quidquid in Aure internâ contentum vibrationes satis celeres in aëre illi incluso fibris nerveis communicandas excitare potest, aut in ipsis fibrillis nerveis tales vibrationes immediatè ciere potis est, tinnitûs Aurium causa efficiens censenda est. 4°. Præter arterias sanguineas, nullam hîc causam percutientem agnosco cum recentioribus. Sed quo motu, quasnam percutiendo partes, tremulum excitent motum in fibris nerveis inquirendum. Non dilatatio-

nis motu; in febre siquidem intensissimâ decies intrâ minutum secundum pulsasse arterias nunquam fuit observatum, non in aërem motu dilatatorio totius tunicæ agit arteria, quo par est, modo ad sonum producendum, hic enim arteriæ motus impar est motui tremulo in aëre excitando. Restat ergò, ut arteriæ prætermodùm dilatatæ aut fibras ipsas nerveas immediatè feriant motu tremulo singularum partium suarum aut aëreas vibrent particulas eodem motu, quem in arteriis validè dilatatis, à dilatationis motu distinctum observant practici: neque dicant in diastole omnes tunicarum particulas extrorsum pelli motu communi ad axim denuò reversuras: idem namque accidit forcipibus, quæ manu pressæ & subito sibi relictæ, simili licet agitentur motu, sonum tamen non producunt. Prætermodùm dilatantur arteriæ Auris interioris à copiosiori ad eas determinato sanguine propter plethoram veram aut spuriam & propter denegatum solitum ejus appulsus ad alias partes & à præpedito ejus regressu ob compressas venas; & tandem obstructio ipsarum arteriarum eundem effectum præstabit; hæcque multiplices causas posteriores agnoscunt. Absquè impensiori arteriarum, imò cum minori quam in statu sano diastole produci tremulum insensibilium partium motum concipio, 1°. A particulis humorum rigidis acuminatis, in tunicas, quasi scalpendo agentibus præsertim si antea prætermodùm tensæ extiterint: huic sententiæ favet, quod hysteriæ & hypochondriaci, in quibus modo assignato peccare solida & fluida jam in confesso est, fermè licet exsanguis, huic morbo plurimùm sint obnoxii, quòdque plectro sebo inuncto nervos musicos frustra concuties, ad oculum licet in tota longitudine vibrari observentur, nullos edent sonos, dùm scabro perfricati resonant: aliud autem inter utriusque plectri effectum discrimen non datur, nisi quod primum nervos totaliter dùm taxat succutiat, dùm alterum & totum & singulas ejus partes ad vibrationes edendas promoveat nervum musicum. 2°. Ab inanitione subitanè illarum arteriarum, quæ liquida obliquo trepidare rivo laborant & inter-

rupto quasi filo progredientia insensibiles tunicarum particulas vibrare magis quàm ab axi dimovere apta nata sunt. Ex dictis patet, cur tinnitus apoplexiæ modò sit prodromus, modò futuram prænunciet syncopem. Causas remotas, nisi adsint plethoræ aut alterius vitii manifesta signa, ex analogiâ expiscari cogetur Medicus, quarum therapeiam silentio præmitto, nè ultrà propositi limites excurrere videar. Hujus dissertatiunculæ prima stamina è proprio penu non esse deprompta fateor, & in eâ quædam non esse demonstrata, certiora forsan dabit fera dies.

QUÆSTIO DUODECIMA.

Motuum Sympathicorum causam efficientem assignare.

Sympathici motus ii dicuntur, qui in partibus plùs minùsvè diffitis, propter alteram affectam, exòriuntur; hos dari innumera probant exempla: concussio capite excitatur vomitus; acre quidquàm illabatur naribus, contrahuntur validiùs respiratorii muscùli; distractis ultrà modùm periostei fibris nerveis, motibus convulsivis concutiuntur omnes artus. Dies non sufficeret, si iis omnibus, quæ à sympathiâ pendere volunt Authores, motibus enumerandis incumberem. Motus, quotquot in animali corpore peraguntur, à nervis tamquàm præcipuis instrumentis pendent; sympathici igitur à nervorum inter se mutuo connubio necessario sunt desumendi. Ad horum harmoniam mutuamque concentum investigandum homines instigare debent, & rei dignitas & futuræ utilitatis spes: Verùm huic operi se se accingenti, quot ruderâ,

dera, quot sentes amovenda occurrunt, anatomicum adhibere edocendus, quo vinculo arctè adeò diffiti pronectantur nervi, plurimorum ignarus recedet; qui potis erit detegere machinæ œconomiam, cujus partium unio altè jacet sepulta? Nec feliciorum experietur sortem, cum investigandæ sedi causæ motricis insudabit, nulla hîc scriptorum concordia; in plexibus alii, alii in ganglionibus, in cerebro tandem eandem residere volunt quam plurimi; hos ultimos concordēs si credas circà mechanismum, quo vis motrix duos simul subit nervos, alterum affectum, intactum alterum, decipieris certè; quam magno molimine stabili fundamento astruere conatus est alter, hypothēsīm firmis rationum momentis evertere videtur felicioris ingenii Vir. An meum has componere lites? Nequaquàm herclè; quæ despero tractata nitescere posse, relinquo, nec meus audet rem tractare pudor, quam vires ferre recusant.

Experientia compertum est, quòd, stimulis quibusdam nervis aliæ magis, quàm aliæ compatiuntur partes. Omnes violentos motus sympathicos à stimulo pendere novimus, cùm, sublato stimulo, cessent illi motus. A manifestis ergò ad abscondita procedendo causam occasionalem omnis motus sympathici stimulum esse concludere licet; causam materialem fluidum nerveum; causam verò efficientem summum esse Creatorem lubens agnosco.

Monendum habeo, 1°. Quòd, licet ex impositâ Provinciâ de motibus sympathicis tantùm egerim, me nequaquàm lateat alias dari sympathias. 2°. Dari effectus, quos nervorum sympathiæ tribuere non pudet quam plurimos, quorum explanationem ex musculorum origine, insertione, aut vasorum tramite meliùs deducere novit horum non ignarus Medicus.

